

גיליון מס' 371 פר' וארא
תש"פ שנה שביעית

גליון זה יו"ל להצלחת
ידידינו החשוב

שיראה ברכה והצלחה בכל הענינים

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

השבת אבדה

לכל הקוראים החשובים, מצ"ב מכתב שקבלנו מאחד הקוראים:

מצאתי בביתי ספר ארחות יושר (הוצאה רביעית עם תיקונים, שנת 'בדרכי היושר' לפ"ק), וכתוב בפנים הספר: "מתנה לידינו הר"ר ארי' ליב שליט"א מאת המחבר חיים קניבסקי". כנראה שספר זה היה בתוך שאר ספרים שהניח אבי ז"ל (מעיר לאס אנג'לס קאליפורניא בארה"ב) ליורשיו, והוא כבר נלב"ע כ"ט טבת תשנ"ב, ובני משפחתו אינם יודעים מי הוא זה הר"ר ארי' ליב. נפשי בשאלתי, אם יכול לברר ולהכיר למי החותמת הזו, ועי"ז אוכל לקיים מצות השבת אבידה, וכן ינוח נפשיה של אבי ז"ל.

תודה מראש, ותזכו למצוות! ש.נ.י. (ליקוד) מלך אצטרוץ ב"ר א"ל ז"ל א"כ
ואת סמך חתמתו

פנינים על הפרשה

ש. גאון אחד שאל מה חייב את פרעה להאמין למשה, הרי הרמב"ם כותב (הלכות יסודי התורה פרק י') שנביא נבחן רק אם יאמר העתידות, ולמה היה פרעה צריך להאמינו שהוא נביא?

ת. ברמב"ם שם (פרק ח' ה"א) כתב "משה רבינו לא האמינו בו ישראל מפני האותות שעשה, שהאמין על פי אותות יש בלבו דופי שאפשר שיעשה האות בלט וכישוף", ע"ש, והרי כאן הראה להם שאינו כישוף (לעיל ז', ב' "ויבלע מטה אהרן את מטותם").

ש. מכל מקום בתחילה כשהלך לפרעה ולא עשה שום אות, מנא לן שהוא נביא?

ת. ממה נפשך - אם לא ביקש אות, היה צריך להאמין, ואם היה מבקש היה נותן לו אות, ובח"ל מובא שטוב עשה פרעה שביקש אות ק"ו ממה שביקש אות, כ"ש פרעה שהיה צריך אות.

המשך בעמוד הבא

עלי שי"ח

רשימות אישיות מפנקסיו של תלמיד רבינו הגאון רבי יצחק שלמה בן שמואל קרלבוך זצ"ל, ממה שזכה לראות, לשאול ולשמוע במחיצת רבינו מרן שליט"א (תודתנו נתונה לאחינו הגאון רבי יחיאל שליט"א על מסירת הדברים לע"נ) פרק ט'

- נטל ידיו ובירך והוברר שהכלי פסול ויש לפניו כלי כשר ונוטל שוב האם יכול לסמוך על הברכה הראשונה או צריך לברך שוב? ת. צריך לברך שוב.
- בחורים מבוגרים שא"ז את מו"ר איפה עדיף להתפלל על מציאת זווג במירון או בעמוקה? וענה להם 'באלוקי נצור'.
- מו"ר אומר כי שתאב לקיים את כל תרי"ג מצוות חוץ מיפת תואר.
- רוצה לתרום הרבה כסף עבור כולל ויקרא על שמו כגון משה, אבל הוא מחלל שבת. השיב שלא יקרא על שמו ויכוון על משה רבינו וגם שההוא חושב שזה על שמו אין בזה אונאה.
- ספרתי לו על איזה משפחה [צעירה] שבזמן אחרון ארבע י"דים אושפזו בב"ח או מפני מכות ברגלים או בצואר או בראש. בתחילה אמר שיעברו לב"ב ואמרתו מסתמא זה לא שייך, חשב כמה שניות ואמר שאב הי"דים ילמד מסכת בכורות שיש שם כל סוגי המומים.
- אחד היה במירון ואמר כשיוו"ד לו בן יקרא לבנו שמעון ועתה נולד והסבא מבקש שיקרא לילד יעקב על שם סבא שהיה ת"ח מה לעשות, השיב. הסבא הוא לא מאן דאמר, ויקרא לילד בשם שמעון, וכך הוזה.
- לשיטת הרב בדרך אמונה שפרחים שריחים טוב יש בהם קדושת שביעית שואל הרב וסטהיים למה בדבש שנוצר מפרחים אלו אין קדו"ש, והשיב מפני שהשתנה.
- שא"ז האם אפשר להשתדך שני בשני והשיב יש בזה קפידת צוואת ריה"ח ולא לעשות.
- אמר קידוש לבנה ביחידות ואחר זמן הזדמן למקום שיש מנין לאמירת קידוש לבנה האם יכול לצרף עצמו אליהם לא לברכה אלא לשאר התפילות שאומרים, השיב - כן.
- רוצה לעשות ברית לבנו בשעה מוקדמת מפני זריזין מקדימין למצוות ואביו שהוא הסבא אומר שבאותו עת יש לו שעור קבוע ויכול לבא רק בצהרים מה עליו לעשות, השיב מו"ר שיאחר את הברית מפני שכבוד או"א עדיף.
- התן שנמצא באמצע שבעת הימים האם עליו להודיע שהוא התן לפטור מתחנון, השיב - כן.
- האם בעת ברכת התורה מכסים את הס"ת עם המעיל - לא שמענו שכך נוהגים אבל מותר.
- האם מותר להדליק נר חנוכה שאין עשוי להנאה בשמן של ספיחים - אסור.
- הדס או הדסה - השיב שזה אותו שם, ובנו הגרא"ש הוסיף שאמרו של הגרעק"א קראו הדס.
- שא"ז האם אפשר לקנות דירה בחודש מר חשוון, והשיב שכן ושיקנו מתי שרוצים.
- על בקשת בניסן אלא שלא נפקדו בזש"ק - משיב כבודק מזוהות ואלה שכבר בדקו משיב שיבדילו במוצש"ק דווקא על יין ולא על מיין ענבים, וכך מבואר בשבועות.
- האם מותר לשמש צעיף ככרית והאם חיישינן למה דמבואר שהיושן על בגדים גורם לשכחת הלימוד, והשיב בשעת הדחק אפשר להקל.
- האם מותר להשתמש בסוודר שלבשו אדם חילוני אבל רק פעמיים, השיב מו"ר, עדיף לא.
- קטן שבהמשך החודש ייעשה בן י"ג מה עדיף לו לקדש את הלבנה בתחילת החודש דורזין מקדימין למצוות או שיחכה עד שיעשה בן י"ג דעדיף מצווה ועושה, השיב, כיון שיש לו מצוה בזה עדיף זריזים מקדימין למצוות.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

עלי הדף

בדין שומע כעונה

ברכות כ"א ב' אמר רב הונא הנכנס לביהכ"נ ומצא ציבור שמתפללין אם יכול להתחיל ולגמור עד שלא יגיע ש"צ וכו'. כתב רש"י בסוכה (ל"ח ב') דאדם המתפלל שמו"ע ושמע מפי הש"צ קדושה או קדיש יפסיק מתפילתו וישמע מה שהש"צ אומר ויחשב לו כאילו ענה דשומע כעונה וכ"כ הבה"ג, והתו' שם ובסוגיין הק' עליו דאי שומע כעונה הר"ל הפסק באמצע התפילה ע"ש, ויל"פ דעת רש"י דהן אמנם דלגבי שיצא יד"ח עניית קדיש וקדושה חשיב שומע כעונה מ"מ לגבי שיחשב כהפסק בתפילה לא חשיב ע"ז כעונה, והטעם דהפסק בתפילה עבירה היא ואמר' בקידושין (מ' א') דמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה שנא' אז נדברו וגו' ולחושבי שמו אבל מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה שנ' (תהילים ס"ו) און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה', ויל"פ דכ"ז מרומז בקרא הנ"ל דתהילים אליו פי קראתי היינו שעומד באמצע התפילה ורומם תחת לשוני פי' דאת עניית הקדיש והקדושה אינו מוציא בפיו אלא תחת לשוני דהיינו ע"י שומע כעונה וע"ז אמר און אם ראיתי בלבי לא ישמע ה' כלו' דלגבי שיקלקל ויחשב להפסק בתפילה לא ישמע ה' שא"ז הפסק אבל לענין לצאת יד"ח אכן שמע אלקים הקשיב בקול תפילתי ומסיים ברוך אלקים אשר לא הסיר תפילתי וחסדו מאתי פי' שלא נחשב כהפסק ע"י שומע כעונה. שמעתי.

(טעמא דקרא תהילים)

המשך פשט על הפרשה:

ש. מכל מקום ברמב"ם כתב שלא האמינו למשה משום האותות, כי אפשר שיעשם בכישוף, והאמינו בו רק במעמד הר סיני, ואם יש אופן לברר שלא ע"י כישוף כמו שהיה שם, לא בהכרח שיהיה דוקא ע"י מעמד הר סיני.
ת. מ"מ עם ישראל לא היה שם כשבלע מטה אהרן את מטותם, וכיון שבדרך כלל על אות יש חשש שהוא כישוף, עשה השי"ת שיאמינו בו ע"י מעמד הר סיני.

(דרך שיחה)

מכתבי הקוראים

לכבוד המערכת הנפלאה דברי שי"ח

יורשה לנו לכתוב דממש ס"ד עלתה בידכם במדור הנפלא 'ותלמדם חוקי חיים' דממש השבוע בפר' שמות מיירי "הרבנינו בחי" (בתחילת הפרשה) בענין החינוך, ומבואר שם ממש כמ"ש. וע"ז נאמר: דבר בעיתו מה טוב.

לכבוד עורך הגליון דברי שי"ח,

רציתי לספר סיפור נורא, ממה שמעתי מבעל המעשה שאירע לו עם הגר"ק בשנה שעברה. באחד הבתי מדרש בירושלים למדו הלכות מכין משבת לחול, והתקשו באיזה הערה. ואחד השומעים סיפר למגיד שיעור שהוא הולך לבני ברק לשבת קודש, ואם יש איזה שאלה לשאלו להגר"ק אוכל לשאול, והמגיד שיעור שלח עם השליח אחד מהשאלות להגר"ק.

השאלה היה, כתב בשעה"צ (סי' תקג ס"ק ד) בזה"ל: ואם מבשל איזה דבר ביו"ט ראשון וכוונתו בשביל יום השביעי, לכאורה ודאי שרי, אבל באמת דבר זה תליא בפלוגתא הנזכרת בסימן תצה (ס"א) לענין אוכל נפש עצמו שאינו מפיג טעם אם עשאו מערב יו"ט, וה"נ הרי יכול לבשל בחוה"מ לצורך יום שביעי, ע"כ. ועכ"פ משמע דפשיטא ליה להמ"ב, דמצד איסור הכנה מיו"ט ראשון ליום שביעי, אין שום איסור, ולכאורה לפי התוספתא שהובאה לעיל יש לאסור, וצ"ע. והשיב לו הגר"ק שליט"א: דשם כולה רגל אחת היא עכ"ד, דהיינו שהוא מבשל מיו"ט לאותו יו"ט, והוא המשך אחד, ואין זה שייך להכנה משבת אחת לשבת הבאה.

והנה השליח הלך להגר"ק אחר התפילה, אבל שכח להביא עמו הספר 'משנה ברורה' להציע להגר"ק בדיוק המראה מקום, ולכן בעל פה בטעות כשהציע השאלה אמר: כתב השעה"צ בסי' תקג ס"ק ה וכו', ומיד כהרף עין, אמר מרן שליט"א שהשעה"צ אינו ס"ק ה' אלא בס"ק ד', ושוב השיב לעצם השאלה. וידוע שיש למרן שליט"א בקיאות נוראה בכל התורה כולה, אבל מעולם לא ידעתי שמרן שליט"א יודע בדיוק כל מ"ב ושעה"צ באיזה ס"ק!

וכדי לדייק יותר אוסיף כי בעל המעשה היה הרב שרגא קעליס, מגיד שיעור בהלכה בישיבת תורה אור שייסד הגר"ק פ שיינברג, ואני שמעתי העובדא מפיו, והשו"ת הזה גם נדפס בספר שיצא ממש לאחרונה 'בני אברהם' על הלכות הכנה משבת לחול, שנת תש"פ.

יפה מראה

בתמונה: רבינו מעודד ומברך ילד טהור הסובל ממוגבלות הליכה

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל (ו' ה')

אחד הדברים המופלאים בהנהגתו של רבינו, שאם כל העומס הרב המונח על כתפיו הוא אינו שוכח לתת את המבט הנכון לאנשים שהחיים אינם מאירים להם פנים.

בשנים בהם היה כוחו במותניו, אם היה שומע על יהודי שקשה לו העליה במדרגות, או שהוא מוגבל ברגליו או סיבה אחרת, היה מציע בפשטות, 'ארד אני אליו למטה', וכשהיו מנסים להניא אותו, היה אומר 'לכל הפחות שיבוא לפני התפילה ואז בדרך לבית הכנסת' וכך אכן היה.

במשך כמה שנים, היה יהודי ירא שמים שהתגורר רחוק מבני ברק, וסבל ממוגבלות ושיתוק בכמה מקומות, ומפעם לפעם הגיע עם אמבולנס מיוחד, המתין מתחת לביתו של רבינו, ובדרך הלך או חזר לתפילה, היה שומע רבינו כי הוא ממתין, והיה ניגש במיוחד לאמבולנס, ושומע את נאקתו ומברכו בחמימות. בידי בני משפחתו מצוי תיעוד מלא על כך.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310